

Een archeologisch onderzoeker aan het werk bij de opgravingen in de 'stad van David' in Jeruzalem. Bij de fundamente werden onlangs mysterieuze tekens ontdekt die in de vloer zijn gekerfd. Foto Sebastian Scheiner / AP

‘Je kunt je zelfs afvragen of koning David heeft bestaan’

De ‘City of David’ is een toeristenoord waar de Joodse wortels worden gepropageerd bij een ruïne. Maar er is archeologisch geen bewijs dat de koning hier woonde.

Door **Rolf Bos**

Uit de luidsprekers klinkt serene harpmuziek. De omgeving oogt, in tegenstelling tot de buurt waarin het complex gelegen is, opvallend proper. Toeristen uit binnen- en buitenland slenteren langs de opgegraven stenen muren. Stenen zijn maar stenen, maar gelukkig hangen er verklarende bordjes waarop onder verwijzing naar oudtestamentische teksten geschreven staat dat hier de stad van de bijbelse koning David heeft gestaan.

‘Kijk’, zegt de Israëliische archeoloog Yonathan Mizrachi (40), ‘dat bedoel ik. De nietsvermoedende bezoeker krijgt voorgeschoteld dat de resten van muren en huizen onderdeel zijn geweest van een joods koninkrijk van koning David. Maar dat laatste is niet wetenschappelijk te onderbouwen. Je kunt je zelfs afvragen of er ooit een koning David heeft geleefd.’

Welkom in ‘The City Of David’, zonder twijfel een van de meest omstreden plekken in Jeruzalem, een stad die toch al niet verlegen zit om betwiste locaties. Dit Joodse themapark dat jaarlijks honderdduizenden bezoekers trekt, is gelegen te midden in de Palestijnse wijk Silwan, net even ten zuiden van de Ottomaanse stadsmuren van het oude centrum van Jeruzalem, op de hellingen van de Kidronvallei.

graftomben en bronnen gevonden, maar of die deel hebben uitgemaakt van het Joodse koninkrijk is de vraag, zegt Mizrachi. ‘Het kunnen net zo goed bouwwerken uit de Hellenistische of Romeinse perioden zijn.’

Het City Of David-complex wordt uitgebaat door Elad, een ideologische organisatie die als voornaamste doel heeft om Joodse Israëliërs te vestigen in het door Israël bezette deel van Oost-Jeruzalem. Ook in Silwan, waar ruim 30 duizend Palestijnen wonen, zijn al enkele honderden van deze ‘kolonisten’ te vinden, die Palestijnse woningen middels al dan niet schimmige constructies hebben overgenomen.

Je herkent hun huizen aan wachttorens, prikkeldraad en gewapende privébeveiligers voor de deur. Vooral op vrijdagen, als de moskeeën leegstromen, komt het regelmatig tot gewelddadige confrontaties tussen Palestijnse jongeren en beveiligers en politie.

De ideologie van Elad is duidelijk, zegt Mizrachi. ‘Door de nadruk te leggen op de Joodse geschiedenis van de locatie, en goeddeels te zwijgen over andere perioden, bied je de bezoeker een gekleurd beeld. Deze gaat weg met het idee: ja, de Joden hebben recht op het land. De Palestijnen zijn slechts passanten.’

Israëliërs zijn al vanaf de stichting van Israël in 1948 hevig geïnteresseerd in archeologie, zegt Mizrachi. ‘Dat heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat ze terugkwamen in een land waar van de oude Joodse

Yonathan Mizrachi

Foto Rolf Bos

cultuur vrijwel niets meer zichtbaar was. Wat ze zagen waren de uitingen van Arabische en Ottomaanse culturen met Byzantijnse en Romeinse elementen. Voor tastbare resten van de eigen Joodse identiteit moesten ze de grond in.’

Yonathan Mizrachi (‘ik houd van mijn land; ik voel me honderd procent Israëliër’) heeft met enkele andere Israëliische archeologen de organisatie Emek Shaveh opgericht. Het is hen een doorn in het oog dat ‘hun’ archeologie in de City of David wordt gebruikt om een louter ‘Joods verhaal’ te vertellen, dat bijvoorbeeld geheel voorbijgaat aan de geschiedenis van de huidige, Palestijnse bewoners.

Mizrachi: ‘Dat is niet het doel van mijn vak. Archeologie moet met respect bruggen slaan tussen verschillende volkeren en culturen. De wetenschap mag nooit worden gebruikt als politiek wapen in het Israelisch-Palestijns conflict. Maar dat gebeurt hier wel.’

Hij zegt, terwijl hij over de Kidronvallei wijst: ‘Overal waar je hier graaft, stuit je op lagen geschiedenis. Kanaänieten, Israëliëten, Perzen, Grieken, Romeinen, Byzantijnen, Abbasiden, Mamelukken, Ottomanen, wie hebben hier niet gewoond? Het is onzinnig om er één laag van wellicht een paar honderd jaar uit te halen en de andere culturen min of meer weg te gummen.’

Mizrachi, wiens Joodse ouders uit Koerdistan naar Israël kwamen, ziet het oude én het nieuwe Jeruzalem als een multiculturele stad. ‘Een stad van joden, christenen, moslims, ongelovigen, wie al niet. Je kunt niet zeggen dat aan de hand van archeologische opgravingen de ene bevolkingsgroep hier meer rechten heeft dan de andere.’

Mizrachi in Nederland

Yonathan Mizrachi is deze week in Nederland op uitnodiging van Gate48, ‘het platform voor kritische Israëliërs in Nederland’. Hij verzorgt donderdag in het Humanity House in Den Haag een lezing over ‘archeologie, geschiedenis en politiek in het oude gedeelte van Jeruzalem’. Aanvang: 20.00 uur. Zie: gate48.org